

چکیده فارسی

زمینه و هدف: ناآمنی غذایی بعنوان فراهمی محدود یا نامطمئن غذای کافی در همه اوقات برای یک زندگی سالم و فعال تعریف میشود. دیابت ملیتوس، از شایعترین بیماری های متابولیک است که با عوارض و مرگ و میر قابل توجه همراه بوده و اخیراً بعنوان یک اولویت بهداشتی در ایران مطرح شده است. افسردگی نیز که یکی از بیماری های شایع جهان، بویژه جهان امروز به شمار می آید، در مطالعات دیده شده است که با بیماریهایی مانند دیابت در ارتباط است. مطالعات اخیر بیانگر شیوع گسترده ناآمنی غذایی و دیابت نوع ۲ و نیز افسردگی در مناطق مختلف ایران می باشند. تاکنون مطالعه ای برای بررسی رابطه ناآمنی غذایی و دیابت نوع ۲ در ایران انجام نشده بود لذا هدف مطالعه حاضر بررسی رابطه ناآمنی غذایی و افسردگی با دیابت نوع ۲ در بیماران تازه تشخیص داده شده بود.

مواد و روش ها: مطالعه به صورت مورد-شاهدی روی ۱۳۵ بیمار (۹۹ زن و ۳۶ مرد، میانگین سنی ۴۶/۸۳ سال) مبتلا به دیابت نوع ۲ به عنوان مورد و ۱۳۵ فرد غیر مبتلا (۸۹ زن و ۴۶ مرد، میانگین سنی ۴۵/۹۳ سال) مراجعه کننده به درمانگاه های دانشگاه علوم پزشکی شیراز بعنوان شاهد، با روش نمونه گیری تصادفی ساده انجام پذیرفت. مشخصات عمومی و اجتماعی اقتصادی، وضعیت ناآمنی غذایی، افسردگی، دریافت های غذایی و فعالیت فیزیکی به ترتیب با استفاده از پرسش نامه های عمومی مشخصات دموگرافیک و عوامل اجتماعی اقتصادی، پرسش نامه ۱۸ گویه ای وضعیت امنیت غذایی خانوار USDA، پرسشنامه افسردگی بک، پرسش نامه بسامد خوراک کیفی و پرسش نامه فعالیت فیزیکی MET بررسی شدند. تجزیه و تحلیل آماری با استفاده از آزمون های کای دو، آنالیز واریانس یک طرفه (t-test) و رگرسیون لجستیک چند متغیره و نرم افزار آماری SPSS ۱۹.۰ انجام شد.

یافته ها: میزان شیوع ناآمنی غذایی در گروه مورد ۶۶/۷٪ و در گروه شاهد ۴۱/۵٪ برآورد شد. بعد از آنالیز های رگرسیون لجستیک چند متغیره، ناآمنی غذایی، افسردگی، نمایه توده بدنی بیشتر مساوی ۲۵، تعداد فرزند بیشتر مساوی ۴ نفر، داشتن فرزند زیر ۱۸ سال، دفعات مصرف بالاتر نان و برنج و دفعات مصرف پایین تر سبزیجات، تخم مرغ و شیر بیشترین ارتباط آماری معنی دار را با دیابت نوع ۲ نشان دادند ($P < 0.05$).

بحث و نتیجه گیری: با توجه به شیوع بالاتر ناآمنی غذایی و نیز افسردگی در مبتلایان به دیابت نوع ۲ در مقایسه با افراد سالم غیر مبتلا به دیابت، می توان گفت که احتمالاً بروز دیابت در افراد ناآمن غذایی و مبتلا به افسردگی بالاتر است و لذا اندازه گیری و پایش ناآمنی غذایی و افسردگی و شناسایی عوامل مرتبط می تواند به سیاستگذاران و مسئولان تا حد زیادی در جهت طراحی برنامه ها، مداخلات لازم و ارزیابی کمک کند.

واژگان کلیدی: افسردگی، ناآمنی غذایی، دیابت نوع ۲